

Рецензія

на рукопис підручника А. В. Носовського, Б. М. Бондаря «Дозиметрія та захист від іонізуючого випромінювання»

Сьогодні відбуваються значні зміни у свідомості людства, що базуються на гуманному ставленні до природи, природних ресурсів, навколишнього середовища. На зміну індустріальному виробництву, заснованому на ідеї підкорення природи й марнотратного вичерпання природних ресурсів, приходять концепції гармонійного розвитку суспільства із застосуванням екологічно чистих технологій, дбайливого ставлення до природних багатств, людства і довкілля. У той же час залишається актуальною проблема задоволення суспільства енергетичними ресурсами з використанням ядерних технологій. Питання безпеки мають першочергове значення під час оцінки ризику експлуатації об'єктів, що використовують ядерні технології.

Робота, що рецензується, присвячена викладенню курсу основ дозиметрії й захисту від іонізуючих випромінювань, що є актуальним завданням сьогодення, у зв'язку з наявністю на території України атомних станцій, наслідками аварії на Чорнобильській АЕС, перспективами розвитку атомної галузі, а також вимогами до підготовки фахівців в галузі безпеки атомної енергетики, які постійно зростають.

Матеріали, представлені в цьому підручнику, дозволяють розглянути й вивчити основні поняття, теоретичні підходи, а також практичні методи проведення дозиметричних вимірювань, що потребувало від авторів застосування системного підходу для викладення курсу.

На підставі аналізу значної кількості літературних джерел і особистого досвіду авторів виконано узагальнення наявних на сьогодні сучасних знань, що забезпечують необхідний рівень підготовки фахівців з питань дозиметрії. Наведено основні законодавчі акти, вимоги національних і міжнародних правил і норм. Показано світовий досвід у галузі нормування й контролю дозиметричних величин. Поряд із загальними поняттями теорії викладено методи й приклади практичної дозиметрії, що ілюструють аспекти безпеки ядерних технологій і забезпечення радіаційного захисту від іонізуючих випромінювань.

Автори успішно вирішили завдання розміщення в одному виданні оптимального за обсягом теоретичного й практичного курсу дозиметрії, що викладається в нашій країні студентам технічних вузів, які готують фахівців у сфері використання ядерної енергії й джерел іонізуючого випромінювання. Книга призначена насамперед як навчальний підручник для студентів і аспірантів технічних вузів, а також може слугувати фундаментальним довідковим для широкого кола наукових і технічних фахівців, дослідження й діяльність яких пов'язані з теоретичними й практичними питаннями забезпечення радіаційної безпеки при роботі з джерелами іонізуючого випромінювання.

По суті, книга є актуальним навчальним і довідковим виданням із теорії та практики дозиметричних вимірювань, що стали невід'ємними супутниками сучасного технологічного процесу. Сьогодні професійно правильні знання у цій галузі для фахівців, а також адекватне сприйняття їх широкими масами населення стає обов'язковим елементом нашого життя. Існування цивілізації на сучасному етапі її розвитку немислиме без використання джерел іонізуючого випромінювання в різних сферах життєдіяльності людини: промисловості, медицині, наукових дослідженнях тощо, а значить, і без вивчення основ дозиметрії та радіаційного захисту.

Автори розуміють необхідність систематичного підвищення рівня знань фахівців у розглянутій галузі знань. Подальший розвиток країни вимагає будівництва атомних електростанцій, підприємств із захоронення радіоактивних відходів та відпрацьованого ядерного палива. Рівень же розуміння питань безпеки, заснованих на дозиметричних вимірюваннях радіаційних параметрів, залишається досить низьким і визнається, як правило, непрофесійними публікаціями в засобах масової інформації. За цих умов більш ніж актуальним є завдання ознайомлення якомога ширшого кола майбутніх фахівців з основами дозиметрії й радіаційної безпеки.

Безсумнівними достоїнствами книги є загальний підхід до проблеми, ясність, послідовність і дохідливість викладення. У цілому видання, безсумнівно, викличе великий інтерес у фахівців, викладачів, студентів і всіх тих, хто цікавиться питаннями дозиметрії та радіаційного захисту. Ця робота повинна бути видана у вигляді окремого друкованого видання, рекомендованого як підручника для студентів вищих навчальних закладів освіти, а також до використання як практичного довідника для підвищення кваліфікації персоналу атомних електричних станцій і об'єктів, що використовують джерела іонізуючих випромінювань.

*Завідувач кафедри молекулярної фізики фізичного факультету
Національного університету України імені Тараса Шевченка,
академік НАН України,
д-р фіз.-мат. наук, проф. Л. А. Булавін*